

משה שרתוק: הבעיות המדיניות

19.6.1948

doc00621

עם כל נסיבותינו המורית כבר לא שיפורנו את כל קפיה הפסטור והעיקש של רשות הממשלה הבריטית. כל הרשות שנותנה בספר הלבן, כל אשר היה עד כה פחויר לפוטת המטרכה הוויד'וית הפתנלה עתה ונגרנו בפרט להב' מית את עצמאותנו וקיומו בכוח הנשק הבריטי, הפקוד הבריטי, הסטון הבריטי והדיפלומטי הבריטי.

לעומת זה בא לנו לשלוט כלו כאמור חת' ומורה רמיון מעמדו של היישוב היהודי בארץ. ישוב זה המושרש באדמותה זה מאות שנים — מי סיל כי בבואה עליון سورענות הפלחת יעקר מכוח הארץ יוספריה; וכי אונחונו שטרכוב באננו קיבץ גלויזת של ישראל. גנלה חוכן כיה. יכולת כואת להחויק בעמד ונוגם את היישובים המפעלים. אבל עוזו לא נער זבו אלא לאחר קרב מ' ועקסני ושפיקת דמים, בעוד ישובים ערבים שלטם טרי רוקנים תושביהם לא נסיון של פלחמת האנטבה הרבעית הוא רוח הנבורה יכולת הפלחת של הנוצרו שלנו. אכן רוח הנבורה מפעצת בכל דורות ישראל ובכל שנות פעולנו בארץ. אך כסם שללא תקיטו היו מסדי המטרכה שהתי' געה ועדין היא פשרה להתגשך — אך ללא תקדים היו מאמץ הפלחתה של היישוב הנוצרו שלנו.

לא הפדרנו בהעדבת כוחנו

כעתפדרנו בסעודיה על התחלת המדי'נית נזרכנו סחרברבות. הזרכנו כי אין כל בטען שהחלה חזאת תחנעם בדר' כי שלום. אמרנו אז: יתכן שرك כוחות העם העברי שבארץ יעסנו נדנו — ואנו קרוב לדודאי שנוכל לעפוד נדנו לבנו ולחנעים את החלטת אר'ם. אך אם יטילו הוא מתרבשים ונשך פארציות ער'ב, ואסילו לא ישלחו צבאות סדרי'ם, נתיה' קוקש לעזרה. וככיתן שזו תקופה נס התגברות בארים נהיה אנשיים וגוט זכאים לדרכם פורה פארם. והנה התאמת הדאדרת. בשלב הראשתן הק cedar בז'ת' היו התנ'ם' לירות של בונק'ת בתק'ה הארץ. מאוחר' גנו' עיי' הפוטג', אך פיר החלה חור' רת כוחות מזעינים פבוח' אסר כי שהי' תח' פפסלת המנדט פחחת לפניהם את שברי הארץ. עטנו' נס בסניהם והגלו'ם' להם' תבוק'ת אחורי תבוק'ת. לפשעת הייסל'נו את השלב חמוא' של המטרכה. באומר' שלב נס'ר לערבים עיי' חבריהם הדר' טים: אתם הרים. והיהודים המערבים. הם אינם בני הארץ ואינם יודע'ם את הרוח' גאניזיט'. ישביהם פבוחדים. הם לטע' התגוננות ולא התקפה. אתם אסויים על הטעיטה. על היריה מן הארץ. אם תח' פיד'ו בפערנה זו'ה — מובס'ה לכט' הנציג' הח'ן, הדר'ם לא יתזק'ו בעפוד. והנה הת' בר' כי בכל אלה היה היתר'ן הגבי' ביד'ן.

מ. שרתוק: הבעיות המדיניות
הברכה הפליטית של אסקה, חמל' חפת והפוגת אינן אלא שלבים בה, מע' רכת' הנכס'ת עכשו' לשלב גוסף, חעל' מה בהרצאתו של מש' שרתוק במלצת פסלנת פועל' ארץ-ישראל. מ. ש. פחה בתרצאתו בלילה שבת וטימה בישיבת הב' קל בשבת.

בראשית דבריו אמר:

המחלגה שהעיה' חתירה וביצעה חבר'ת, טוב לשוב אליכם, טוב לשוב למסיבת'ה של פסלנת פועל' ארץ-ישראל, אל אותו צבוד אשר כבוד וזה להיות תבר' בו ואשר ספנו ונסאב הכה' ולבשתן לט' ליחות. כבוד רב הוא להיות חבר' פס'ל'ת ישראל. כבוד ואחריות מיוחדות להיות אשר ביה פסל'ת פסלנת פועל' ארץ-ישראל, אשר אל מל'א חותה' העזה' והתקחת' המהמدة ספק אם היינו מגיעים לאשר הנען.

טוב צפתה' ובוציאות' שביבסה את המדר' עז'ת בתוט' השבז' גראצ'ן לאחסן' השער' גות זו היא הזדמנות לנו לעשות' דברים' שלשה' וזה לפסות' מז' הפלחת' אחד' הדברים' הללו' היא צד' אשכח' לדך' שיבורנו

המחלגה שה'ה' לה' תל'ק' מה' רב' ביחס' ובטרחת' — אל תשפט' מידה את הימ' לעיר'ת' חמאן ולהתוו'ת' הווד'. אליה' למ' סור' דרא' לגב'ר' פועל'ם, לישוב' ולעת' בול'ו. המחלגה' סיכנה לא' סעט' בהלכת' בדרכ' הזאת. היא סיכנה את עצמה' וגט' את המפעל' בול'ו. אך גיא' העזה' היא בקי' שה'יסנ'יט' לא'לחר', לא' היה' יה'ה בדר' כה' זו. אך לא היה' נקי' בישראל שביע' כה' האים' את דגל' העצמאות' היה'דית' בימי'נו. בין' האחים' היו' שהעו'ו' כמו'ו' ה'י' שהט'ר'יך' עכשו' דם' הצל'פו' לפבר' כים' של' הפונס'. ואת' כו'ה'. כי' הסדינה' היא' נחלת' כל' ישראל. אך אל מל'א העזה' פסל'ת'תנו, אחר' גיה' עכשו' מפערנו, בסכ'נות' פונ'ר'ות' ובחוסר' גודסנו'ות' הייסד' ריות' של' החס'נו'.

עלינו להשלות' על' נס את האחדות' הנפ'ר' לא'ה' שהחלה' בשלב'ם האחורי'ם במע' רכת' אסר' פסנה' טאב' היישוב' אם' הכה' לנמר' הב'יז'ז', בטאנק' על' העצמאות' היה'ד'ית'. עשי'נו מטה' שעשינו' בכח' אמונה' עזה' לא הכל' ח'ינו' מראט'.

ה'יו לנו הפתעות רעות

וה'יו הפתעות מרדיניות

כאשר' זכינו' להכרה' הבינלאומית' של 29 בנובמבר, לא שערנו' מה' אס'ת'ת' תחיה העז'ה' הסט'ת' שנקל' מן' העולם' המ' אדר'ן. עד כה' נגע' בחד'ים' בטע'ה' על' קי'נו' בארץ. על' הנש'ת' חל'ום' הדר' רות', אך גם' בפערנה' על' סמכותו של אר'ן' גון' האומות' האס'ת'ות' להכיר' בשאלות' חפ'ורות'. אולת' י'ן' גאנ'ות' האס'ת'ות' היר' תה' את' האס'ות' המ'רו'ת' בי'וט' פס'יג'נו' לנו' גנו'ל' בתקופה' קזרת' ז'

המועצה הארץית של מפא"י, מועצה ראשונה במדינת ישראל

משה שרתוק: הבעיות המדיניות

19.6.1948

doc00621a

וכך החלשלב השלישי. נתקיימה האפשרות הגרועה ביותר שא-
פsher לשערה, חמורה מכל אזהרותינו. וראו זה פלא - עמדנו לבדנו
שבעים ריבוא מול שלושים מיליון. ודאי אין להשוות השואה הול-
מת מצד מתח הגיוס והיקפו. לנו זהה מערכת לחיים ולמוות ושם
הרוב העצום של עשרות המיליאונים אין לבו למלחמה הזאת. אף על
פי כן מבחינת מכונת השלטון, התקציבים הממלכתיים, היכולת
לזרוק כוחות צבא סדריים מן המוכן לתוך המערכת, אוצרות הנשק
העומדים לרשות אויבינו, מכל הבדיקות האלה אם הייתה פעם לא
בהשאלה כי אם בפועל ממש מלחמת דוד בגלית זהה המלחמה.
وانחנו עמדנו בחזות מול כדורים, ברובים מושתחים, בחפירות ע-
פר מול שיריו כבד, במקלעים מול מטוסים, אבל עמדנו. הפסדנו
עמדות אחדות כולן מחוץ לתהום מדינת ישראל. כבשו עמדות ה-
רבה יותר רחבות והרבה יותר חשובות משהפסדנו. הקימונו בתוך
אשר יתרכז אט מדינת ישראל. זאת אומרת, השגנו את המטרה
אשר כל משמעותה וכל צידוקה של המלחמה נגדנו, היה למנוע
בעדנו מההשיגה ..

המועצה הארץית של מפא"י, מועצה ראשונה במדינת ישראל

19.6.1948 doc **משה שרתוק: הביעות המדיניות**
נעקרו רביע מיליו ערבים ממכוּרָתָם ממוּרִים, הפכו מחנה-
עצום של פליטים. נאכלו עד מהרה האמצעים הכספיים שהוקצבו למע-
רבה הזאת מצד המדינות השכנות. היה הכרח להכפיל ולשלש את התק-
ציבים, כשל כוחן של כמה מהן לשאת בנטל הכספי, לעמוד במאץ המ-
לחמתי. כמעט יצאו אחת או שתיים מהן מן המערכת. ובשייחות ביןם לבין
עצמם ובשייחות בין אדוניהם האנגלים ומדריכיהם החלו מניסאות
שאלות מרות וחמורות: מה יהא על המערכת הזאת? אני פניינו מועדות?
האם התקדמנו? האם השגנו משחו, האם השגנו משחו השווה במאץ
השקל בנגד הקורבן? ותקפה אותן תמייה רבה לכח שגילינו, מניין הכח
לקומץ הזה לעמוד ואף לכבות.

הרב הדברים לא הביאו בחשבון. לא הביאו בחשבון את עומק שרטינו בקרקע הארץ, לא הביאו בחשבון את עוז הרוח היהודי, לא הביאו בחשבו את תוקף החלטתנו להשתחרר ולהקים את המדינה. לא הביאו בחשבון את גבורת הנער שלנו, לא הביאו בחשבון את המזל שהיה לנו להגדיל את ציודנו המלחמתי פי שניים ופי שלושה ופי ארבעה בכמות ובאיכות תוך כדי המערכת, על אףו ועל חמתו של ההסגר הבריטי ולמחרתו. ועוד דבר מה לא הביאו בחשבון זאת אני אומר נוכח הרעלת הלבבות המתנהלת ביום הארץ, נוכח תעמולת הלחישה הארסית המשחיתה את לב הנער. הם לא הביאו בחשבון את דוד בן גוריון! את דוד בן גוריון האיש, ההוזה, החותר, המعز, המפיעיל, ואת דוד בן גוריון הסמל המ Kapoor בתוכ אישיותו, בתוך פרשת חייו את עלילות הגבורה של דור החלוצים והלוחמים בארץ. (מחיאות כפיים סוערות).

הצבא הערבי המהולל, הליגיון האנגולו-ערבי של עבר-הירדן. הצבא הסדיר של מצרים, צבא סוריה והלבנון, בפעם הראשונה טעם אש. בפעם הראשונה יצאו לקרב, הם נשמרו מאי מהניסיונות הזה בימי המלחמה העולמית הגדולה. במידה שמיishaו מהם ניסחה להלחם, הרי ניסחה זאת לيمינו של היטלר ובא על ענשו. הליגיון הערבי לא טעם טעם אבק שריפה. הצבא המצרי לא יצא אף פעם לחזית. על צבא סוריה והלבנון אין בכלל מה לדבר הם כולם הזרזו להכריז מלחמה על היטלר לאחר מפלתו כדי לזכות במקום של כבוד בתור חבריהם מייסדיים של ארגון האומות המאוחדות. הם זכו ברוח זה של המלחמה מונהפה.

היה רק עם אחד בחלק זה של תבל אשר נלחם-נלחם על כבוד ישראל ועל עתיד ישראל במלחמה העולמית الأخيرة. והוא המשיך ונלחם בארץ ובימים על העלייה ועל ההתיישבות ועל מיגור משטר הס-פר הלבן ועל תקומת הממלכתיות העברית.

משה שרתוק : הבעיות המדיניות

19.6.1948

00621c.doc

אבל אותו הצבא הערבי הגדול, צבא ארצות ערבי מאחד ומאותם בלגיה הערבית, לאיזה ממדים עצומים של צלים בלהות, עולמי כמעט, נופח הצבא הזה ? על איזה פשעים וחטאיהם לא חיפה צילו של צלים זה ? כאשר הוציאו את הספר הלבן אמרו לנו: מתקרבת מלחמה, ארצות ערבי אלו הן عشرות מיליוניים, לכל אחת מהן יש צבא. אם חיללה יתנו יד לאויבינו, רעה נגד פנינו. מוכרים אנו לפיסות אותן למען יעדמו לצידנו. כאשר חלפה המלחמה הזאת, בה לא הצלנו את המילוניים שנשחטו, וכאשר ביקשו להציל את מאות אלפי שרדיו לפלייטה, עדיין אמרו לנו: זו תהיה התגרות בעולם הערבי. העולם הערבי גדול וחזק, יש לו צבאות. גם כאשר עמדנו בשער הטייט פרטמנט בוושינגטון לפני החלטה הגדולה ואחר-רי ההחלטה הגדולה ורב ההכרזה על העצמאות גם שם הילכו עליינו אימונים בכוחו של הצבא הזה. איש לא ניסה אותו, אף הוא לא ניסה את עצמו מינה הגורל לבוחרוי ישראל הצעיריים כאן בארץ, חיילים בני תmol שלשים מתאימים תוך כדי המערה, יוצאים באקדח בשאיון סטן, בסطن בשאיון רובה, ברובה בשאיון מקלע, במקלע בשאיון תותח, - לצתת ראשוניים נגד הגולים הגדול הזה שנוצר בידי מישחו ושאותו מישחו כיון אותו נגדנו.

אל נתברך ולא נתברך בגמר הנצחון בטרם בא. היו לנו מערכות כבדות היו לנו עמידות קשות מאד במערכות האלו. עוד ידנו נטויה, ועוד ידים נטויה. אין לדעת איך יפול דבר. הם לא ניצלו את מלאה כח האנשים, אין יודע אם ניצלו את מלאה אוצר הנשך שלהם, אבל דבר אחד ברור: החיל הישראלי לא רק עמד בפני החיל הערבי, הוא גבר עליו כחיל על חיל. אם היה משה עד עכשו שהכريع את הכהן נגדנו היה זה לא האדם הלוחם שהופיע נגדנו, אלא הנשך שהיה בידו, הצד הבריטי שנייתן לו התו陶, המטוס, הטנק והמשוריין. לא כושר הפיקוד, לא הגבורה, לא העזה, לא האומץ, לא יכולת הסבל, לא המסירות, לא החריגות החילית, לא מהירות התפיסה ולא כשרון התמצאות, בכל אלה הייתה ידנו על העליונה, ובכל אלה ערובה לנו לעמידה ולנצחון, אבל עם ציוד, כבורים נגד בחורים - הרי חיילי ישראל שרדו ויכלו.

הפגיעה הזאת היא הנצחון הראשון שלנו, הנצחון הראשון הכלל שלנו. היו לנו נצחות במלחמה הזאת, והיו לנו גם אבדות בנפש ובשתח. היו לנו נצחות גדולים מалаה לאין שעור בהחזקה מעמד ובשתח כבוש. אבל אלה היו נצחות נפרדים בכל מערכה ומערכה. הנצחון הכלל הר-ראשון שלנו בא לידי ביטוי בהפגיעה הזאת, כי ע"י ההפגיעה נתן האויב עצמו אישור אלם, ואף על פי כן אישור מובהק וברור, לקיומה של מדינת - ישראל.

משה שרתוק : הבעיות המדיניות

19.6.1948

doc00621d

עדין העברת מדינת ישראל מן השפה ולחוץ, המטרת העיקרית של מלחמות ערב בישראל. אבל עצם הסכמה להפוגה, בזמן שמדינה ישראל קיימת ועומדת, אומrette הדיה במדינה ישראל קבלת הדין. זהו הנ痴ון שהנחלת לנו הפוגה. אין קיומה של מדינת ישראל משורין ומובטח עדין בפני הסכנות הנשקפות לה, אבל כיוון הזה קיומה הוכר על ידי האויב. קיומה של מדינת ישראל היא עובדה ניצחת במצבאותה של ארץ ישראל. במקרה של המקרה התקיכון, בהכרת העולם המדיני כלו. כוחה וمشקלה של העובדה הזאת אינם נבדדים אך ורק במספר ההכרות שזכה להן. כי כל מדינה ומדינה שלא הכירה בנו יודעת שאנו קיימים כמדינה ומתurbת ומתלבבת בעקבית ההכרה. כל מדינה ומדינה שלא הכירה בנו יודעת שהיא עדין לא הכירה במשהו קיים ועומד, חי ולוחם, שבאו לעולם לחיות ולא למות. כל מדינה שלא הכירה בנו יודעת שאלה עקרונית יותר אם להכיר או לא להכיר, אין זו אלא שאלה של זמן, של תESIS, של צורה, של צרוף מסיבות.

על כל פנים המשא ומתן של האויב עמננו, הוא משא ומתן עם מדינת ישראל. כאשר הופיע אצלנו המתווך הוא פנה אלינו כאל ממשלה. היום היה לי הבהיר לחותם איתנו על חזה, חזה הקובל הסדר מסוים לבני המחות והמתקנים שהאנגלים נוטשים אגב פינוי חיפה. הוסכם שהמחות והמתקנים כל זמן שההפוגה נמשכת, עוברים לרשות האומות - המאוחדות. אבל תוך הפוגה ומיד לאחר יציאת הבריטים מוטל علينا, וקבלנו על עצמנו את התפקידים הזאת כלפי האומות המאוחדות, להמציא כוחות שלנו לשמירה ולהגנה על המחות והמתקנים האלה. החזה נחתם בין המתווך הממונה מטעם האומות המאוחדות, ובין הממשלה הזמנית של מדינת ישראל.

אין זו עדין כמובן מלאיו, כניסה מדינת ישראל לאומות המאוחדות. נציגנו במועצת הבטחון מדבר בשם מדינת ישראל ומתקבל מכתבים ממוסדות או"מ על שם נציג מדינת ישראל. אם גם להלכה עדין הוא יושב בנציג הסוכנות היהודית, ועל הלוח שלפניו כתוב "הסוכנות היהודית". גם אם מחר יוחלף הלוח ולא מן הנמנע להחליפו ולכתבו עליו מלא אחות "ישראל" אף אז לא יהיה פרוש הדבר קבלת מדינת ישראל לתוך האומות המאוחדות. כי מועצת הבטחון רשאית, ואפילו מחוייבת, להזמין לדיוינה הנוגעים לגורל איזו מדינה שהיאאת נציג אותה מדינה, בין אם היא חברה ובין אם אינה חברה בארגון האומות. אבל כל אלה הם שלבים בסולם ההכרה.

לא אבוא למנות ולמצות את כל יתרונות הפוגה, חזקה שאלמלא ראיינו יתרונות מובהקים בהפוגה לא היו מסכימים לה. הסכמו להפוגה כי היינו משוכנעים שייתרונותיה עולים על מגראותיה, אם גם מגראותיה ברורות מאד. אבל כמה מן המגרעות שבהפוגה עלולות לגודל ולהחמיר עם התארכות הפוגה. כל זמן שההפוגה היא בבחינות הוראת שעה לתקופה מסוימת אנו רואים אפשרות תוך תקופת הפוגה להשיג דברים ידועים, ורואים צורך מבחינה עקרונית והבסיסית כאחד לא להופיע קבל העולם לצד המרדי, המתעקש דוקא לשפוךدم בארץ והנmarca את סמכות האומות המאוחדות מלכתחילה, הרי רשיים אנו להתעלם לשעה מהמגרעות. אבל במידה שההפוגה תארך ותתמשך, ספק אם יוכל להחזיק מעמד בה, אם הצדדים השיליליים שלה יעדמו בעינם. לאורך ימים עלול שכחה של הפוגה לצאת בהפסדה. על כל פנים עליו לראות את הפוגה בשלב במלחמה ולא דווקא כהתחלת של תקופת שלום. אנחנו מחויבים לראות אותה כך, אם גם לא מן הנמנע שההפוגה תהיה פתח לשлом. אבל כרגע הסיכויים הם שאין זו אלא הפוגה בין שני שלבים במלחמה על עתידה של הארץ ועל גמר בניינה של מדינת ישראל, ועלינו להיות מוכנים להתחדשות המערכת הצבאית ולהתמכותה.

משה שרתוק: הבעייה המדינית

19.6.1948

doc00621e

המתוויך מטעם האו"ם ניגש בימים אלה למאיץ ליישב את הסכום. אין זה המאמץ הראשון ובוחאי גם לא האחרון במניין המאמצים שנעשו ויעשו. עמדתנו לקראת המומ"מ האפשרי בועדה, דבר קיומה של מדינת ישראל הוא מחוץ לכל ויכוח ומוחץ לכל פיקוח. הרבות הגדולה של העם העברי במדינתו ובראש וראשונה על עליית הגליות עומדת מחוץ לכל גדר של משא ומתן. אבל יש לפניו כמה שאלות פתוחות, וعليינו לדעת ולקבוע כי השאלות הללו פתוחות הן. בשלב מסויים קיבלנו על עצמנו. דין של תביעה מסויימת של האומות המאוחדות. קיבלת דין זו הייתה כרוכה בויתורים ובקרבות קשים בשביבנו מבחינה היסטורית ו מבחינה סכמי התקדמותו המשמשים בארץ. אבל קיבלנו על עצמן את דין ההכרעה היהיא, ואין לנו שוכחים את הדבר ואין לנו מתעלמים ממנו. אבל טוב שנברר לעצמנו וחשוב שנברר לעולם החיצון מה פירושה של ההכרעה היהיא ומה פרוש העובדה שקיבלו על עצמנו את דיןזה. היה זה הסדר מסויים שקבע פתרון מكيف וכלל של בעיות הארץ. היו בו בהסדר זה ארבעה יסודות עיקריים: היסוד הראשון - הקמת מדינה יהודית בחלק מסוים של ארץ ישראל. זה היה היסוד העיקרי והראשי. השאלה שעמדה בפני עצרת האומות הייתה עתידה של ארץ ישראל. להלכה היו אפשרויות חשובות שונות. למעשה הייתה הסכמה כללית וגמרה שהארץ מוכרכה להיות עצמאית. השאלה שעמדה לפתרון לא הייתה אם תהא הארץ עצמאית, אלא באיזו צורה תהיה עצמאית. ההנחה הקבועה בנסיבות הייתה שהמנדט הבריטי עבר מן העולם, והמשטר היחיד שיווכל לבוא במקומו הוא העצמאות. היה זה עוד לפני שאנשים ידועים בקשרו להמציא ביחס לארץ ישראל את המצאת הנפל של נאמנות במושב של עצרת האומות שנסתירים בכ"ט בנובמבר 1947, היה ברור שהברירה אינה בין מנדט ועצמאות אלא בין צורות שונות של עצמאות. ועickerה של הברירה היה בין עצמאות שיש עמה מדינה יהודית ובין עצמאות שאין עמה מדינה יהודית כאשר אם .. הונח מראש הארץ תהיה עצמאית עצמאית מיד, הרי בהנחה זו היה כולל מאליו דבר תקומה של מדינה ערבית, כי זה הצד השווה לגבי הארץ ישראל עצמאית כחט-יביה אחת או כמחלקות לשתיים. מה שעמד בסימן שאלה היה: האם תקים או לא תקים מדינה יהודית. וכך עיקר תוכנה של אותה הכרעה הייתה החלטה על הקמת מדינה יהודית.

היסוד השני - היה שבמזרחה הארץ - ושוב בשטח מסוים ובגבולות מסוימים, תקים מדינה ערבית, מדינה ערבית פלשתינאית, מוגבלת בתחום שטח של המנדט הבריטי. היסוד השלישי היה: פתרון הבינלאומי בירושלים ובסביבתה הקרויה. והיסוד הרביעי: איחודן של שלוש החטיבות הטריטוריאליות האלה - המדינה - היהודית, המדינה - הערבית וקריית ירושלים - בברית כלכלית או באחדות כלכלית אחת ... כאשר קיבלנו עליו את ההכרעה, קיבלנו על כל חלקייה, כחטיבת אחת שאברה אחוזים זה בזו. כאשר עמדה לפניו מפת הארץ כפי שחולקה בין המדינה היהודית ובין המדינה הערבית אמרנו לעצמינו נוכל להסכים לחלוקת זאת בהנחה שהחקלאות אלה יהיו מאוחדים בברית כלכלית. כאשר עמדה לפניו שאלת האיחוד הכלכלית ראיינו לפניו את המפה ואמרנו: נסכים לאחדות הכלכלית בהנחה שהמדינה הערבית השותף שאנו נכנים נסכים אליו לאותה ברית, היא מדינה בתחומים אלה וכלה. כאשר הסכמנו לירושלים בינלאומיות, הסכמנו על יסוד משטר מסוים שישודוטיו נקבעו, וכן על יסוד ההנחה שירושלים תהיה בתוך בריתכלכלית אחת עם יתר חלק הארץ. אם אחת או כמה מההנחות האלה אין מתאמות - כי אז שאלת הסכמננו להכרעה נעשית פתוחה. אל נאמר לעת עתה כי היא בטלה, אין לנו להכרע בשאלת זו כרגע, אבל טוב שייהי ברור כי זו השאלה פתוחה והסכםנו הקודמת אינה מחייבת.

המועצה הארץ-ישראלית מושתתת במדינת ישראל מושתתת הבעיות המדיניות

19.6.1948

doc00621f

אם חילקי ארך-ישראל הערבים אינם יכולים להחות מדינה ערבית נפרדת, אלא הם נספחים למדיינות ערבית אחרת או למדיינות ערביות אחרות. כי אם מטעדרות שאללה חמורה ממד זה לבני האחדות הכלכלית והן לבני התכנית שלה. במצב כזה לא נראה את עצמתו בשום פנים מהריבים להכנס לאחדות זאת. תheid נושא לקשר הדדי, לאיקת טומליון כלכליות ואפיקו פוליטית עם הארץ שטוטביב - אם תהיינה מוכנות ליחסים שלום ושותפות על יסודות של שוויון וכבוד הדדי. אבל אין הקשור הזה מוכחה להיות דока כפי שנקבע בתכנית של - 29 בנובמבר - תוכנית הכלכלי את הפט הכבד שעליינו לשולם לשותף. את שותפות הבעלות על פכים הייחודי התהוויה העיקרית, את מסירות ההכרעה לפוטו מטעם הארץ ועוד כמה ישודות שנכללו באחתה תוכנית. יתר על כן: הסכמתנו שחלקים מסוימים של ארץ-ישראל לא ייכנסו לפדיינה היהודית אלא יהו חלק מהמדינה הערבית, בהנחה שהם מודיענה ערבית נפרדת ובהתהויה שהמדינה הערבית זאת יחד עם המדינה שלנו, יהו ברית כלכלית אחת, הסכמתנו זו אינה מחייבת כלל עיקר במקורה שהמדינה הערבית תהייה הרובה יותר גדרה וחזקה מכפי שנקבע בהחלטת כ"ט בנובמבר, וזאת מתוך בפני סכנות צבאיות וכלכליות חמורות. על כן זאת היא שאלה פתוחה. לא אפשר לפסק שתכנית כ"ט בנובמבר כבר עבר ובעלה מן העולם אם כי קשלה להניח לאור מה שהתרחש, שהיא תשובה ותהייה אם יש כה בעולם אשר יכול להחוירה לחיים ולעשותה בת הנשמה על קרבנה וכורעיה, כי אם הדיבוד שפטנו ערבי כ"ט בנובמבר קיים ועובד. אבל זהו סיכון מפוקק בתכנית. לעומת זאת חלה התהוויה מעשית בארץ ומוצרו עובדות מובהקות, נתנטינו בכמה נסיבות חמורות, התחללו תופורות כיהוי הכוחות בארץ, חלה מהפכה בסדרי השלטון ומוצר מצב צבאי חדש, התפורות האלה אף הן משימות שורש לשאלות לצריכות להיות פתוחות. קדם כל העיר ירושלים. פתחו את הטעורה על ירושלים בלילך-ספסס בסתיו-1947 בהכרזה ובעמיניה על צחותנו. צחות העם היהודי לשולות על החלק היהודי של ירושלים החדש. הסכמו פלכתיילה שהעיר העתיקה בתוכה החותות על קדשיה תהווה חסיבה ביןלאומית, אבל שללנו את ההיגיון האופר, שבגלל קדושות העיר העתיקה צריכה כל ירושלים אהת היא לאיזה מרחבים היא התפשטה ועוד עמידה להתפשט - להיחשב לקדשנה לכל שטח הדתות לכל המין האנשי, עד שהיחס המבריע לגבי מעמדת ונורלה לא יהיה צרכי תושביה, אף לא הקשרطمיה היחיד במיל העולמי והלאומי, של העם היהודי אליה, אלא דבר הייתה קדשה לכל הדתות.

אבל עמדנו בפני חזית מואחדת של העולם הנאור, נאמר בפשיות העולם התרבותי. לעולם התרבותי ולהקלים אחרים של האירגן הבינלאומי לא היה חלק בחזית הגדת. החלק התרבותי מלחם נגד הרעיון של ירושלים ביןלאומית והכריז על תביעתו שלשלון יחיד בירושלים, להחותה העטרת זאת לישנה. מדיניות כהזה ובין שאן לעמיהן ברובם הנדל שום קשר היסטורי או נPsi עם ירושלים, הראו פנים לכאנ ולכאן. אבל אחדות פנורא ומוחלטת שורדה בעולם הטבעי לכל סוגיו, פרוטו-טען כקתולים - ארצות מערב אירופה, ארצות הקוטו-תולה הבריטי, ארצות אמריקה הלטינית. משלחת אהות של מדינה דימוקרטית מאי במערב אירופה אמרה לנו: אין לנו טולוות את זהותם לתרבות לעצמם את ירושלים העברית, אבל להו ידוע לכם וקבלו נא זאת כעובי-זהותם לתגבור לעצמם את ירושלים העברית, שכך לא תחול כאהוד ביןלאומי, משלחתם לא תצביע بعد מדינת ישראל. וצר אחורי ציר מקרוב המדיניות האלה קם הטעוף למן פושר ומבה אליהם בקריאת בשידול ועם בתוכחה, שלא נפרי בתביעה, שלא נהא תופסים ברובה ושוכניר כי ירושלים אינה שלנו בלבד. שהיא נחלת העולם כלו..... שמעמיד את זיקת העולם כלו לירושלים מעל לתביעהطمיה הטעינה הנוקבת של העם היהודי עלייה ..

טוח הלחץ והתאחד והנמרץ הזה ומtower חקי לב רבים ולבטים קשים ולאחר יוכוחים שתרים בתוכנו פניה, בהחלטת הסוכנות בניו-יורק ובଉדה המדיניות המיעצת ובנה-לה בירושלים באנו לידי מסקנה, שבעניין זה עליינו יותר על עמדתנו הקדמתה, היו חברי אשד בשביבים זה לא היה יותר כי פלכתיילה שברואחרות והיו מושגעים אחרים, כי עניינו את מהריבים משטר ביןלאומי בירושלים. וכחוצאה מכל השיקול והධין ולאחר מערבה קשה מאד, יש מה תברים שייעידו על קשי המערה היה, החענו: מכח הריבים העצומים של דעת הקהל העולמי בשאלת הנות מקבלים את הדין. ההסדר הבינלאומי לנבי ירושלים התקף. נעשה נסיך מוחזק לטעים אותו לאל בכח הרוע.

משה שרתוק: הבעיות המדיניות

19.6.1948

doc00621g

זהה מה קרה ? מה עשה העולם הנוצרי המאוחד , לא אמר להציג את ירושלים היהודית , כי אין זו אטי חובתו המוחדרת , מה עשה העולם הנוצרי המאוחד להציג את ירושלים מהשליטה האיסלאם עלייה , משיעבהה של ירושלים לפלכות ערבית ? מה עשה העולם הנוצרי המאוחד להציג את כנסיותו ומונרוו , לרבות הכנסת הקבר ?

הקדוש מחדיל ומהדרס על ידי הפגה :

אנטו הופקרן . עמדו לבוט , בודדים במערכת הדעת . עמדו על נפש ירושלים שלנו , על חייו פאה אלף יהודים , אבל לא רק על פאה אלף נפש אלה , כי אם על נפש ירושלים היהודית . ירושלים העברית , ביום זהה ירושלים היישראליות , במובן החדש של השם העתיק הזה . ורק אנחנו , רק המגוייסים שלנו , אותן גדי הפלמח בירוחם-לים ובהריה , אותו מנהה ההאגנה שעכשיו הוא מחנה צבא ישראל , רק הם בלבד , בכך נשקם הטעט , חצצו בין ירושלים ובין השליטות ערבי והאיסלאם עלייה , ולעומת זה גורל נוצרי וקציני מצרים ניצחו על התקמת ירושלים על אותה מערה של חודבן והרס והשמדה . ביום זהה כאשר יש הפוגה יש לשאת ולתת בדבר הגשומות פרטיה הפוגה למעטה , והטמונה של המתווך מטעם האומות המאוחדות בירושלים צריך להפניש טני הצדדים , הרי ברצוינו לדבר עם המפקד היהודי , הוא נפגש עם מפקד היהודי , אבל בשseau צריך להיפגש עם המפקד העברי , מופיע לפניו איש בעל מספודט בריזטי , אשר אם רושם שם את הדות צריך להיות רשות שהוא נוצרי . אנגלי הוא המופיע בשם הצבא הערבי הלוות אשר הרוים את ידו על ירושלים . עמדו בירושלים עשו יתירה מזו כבשו את הדרך לירושלים . לא כבשו את הדרך הראשית כללה , רק חלק מਆתו כביש ראיי נפצע בידיהם . אבל פרצנו דרך ועדיין אינם סוללים אותה והעיקר הוא שאותו המרחב , הפט הטוריטורייאלי שבו הולכת הדרכ נסלה והעקבות הולך והוון למישור , הפט הטוריטורייאלי הזה הוא בידינו . فهو פס רצוף המשתרע משעריו מצד של תל-אביב עד שעריו מערב של ירושלים , וכן רוק בזנות אחיזותנו בפס זהה הבטחנו את מעברת לירושלים . זהה העורבה המטנית היהודית שבידתו ביום כי ירושלים העברית לא תימוט . על כל פנים בכוחה של אותה אחיזה יוכל להמשיך במאץ רב סיוכו לטענת התמונות האפשרית של ירושלים העברית . וכך , כשעלינו עכשו להטיא את המלא את החסר בה המנו מוכרים להתקק לכיביש הראשי . וזה חלק מהסדר למן הפוגה , אבל אם מחר תפזר הה-פוגה או תסתיו ההפוגה , כוחנו לבני ירושלים יהיה לא רק בהוננתנו היישורה על העיר אלא בשילוטה הצבאיות האיתה על רצעה אדומה ורחבה למדי , הבלתי ישובים ושטוחי אדמה יהודית . גם שטוחי אדמה ערבית ישובים ערביים נטושים . גם משלטי הרוים כבירים , גם כפרים קומי נשרים בראשי ההרים האלה , רציפות של שליטה צבאית בעמק ובשפלה ובאזור בוואך ירושלים .

במניטו שטיוצאות עתה שוו שאלות : א) מה יהיה גורל ירושלים ? יתכן שנחליות למות הצלל ואחריו כל מה שעבר , כי עדיין הטעניות הנכונה והנבונה היא לא ורק להסכים אלא לדודש מאחרים ולהזכיר אחרים על הקמת משטר בימלאומי עילית בירושלים . אבל לא מפני שאנחנו חייבים זאת למישר , לא מפני שהתחביבו על כך בליך סכסס , ההתחייבות היהיא , תוקפה הטוסרי והמדינה פקע לחלוtiny , מטעום פשיטת הרגל הטעולת של תביעת העולם הנוצרי לעשות את ירושלים לבינלאומית תחת שלטונו . לאחר שהפרק אותה ואותנו בתוכה . אבל מוחץ לשא-לת תקפה של ההתחייבות יש שאלת של תבונה , קיימים ווודאים אותן הנדרמים העולמיים הדתניים והמדיניים , המצדדים כאן לתשובות מיוחדות . יתכן שימוש-עדין עדיין הוא הסדר עיל . על כל פנים לעת עתה זהו שאלת פתוחה בשב-ילו , והשאלה נפתחה מחדש עזיז ההתקפה היהודונית על ירושלים . אבל גם אם יצליח הנסיך להקים מושב בימלאומי עיל בירושלים , ותכן שדוקא תקופת ה-הטינה תהווה תקופה תחילת לכך , גם אז האם יוכל לאוד הנסיך המר להפרק את

משה שורטוק: הבעיות המדיניות

19.6.1948

doc00621h

ירושלים העברית, אפילו היא חלק של ירושלים ביןלאומית שיש בה משטר עיל, לנитוק גמור ומוחלט מישראל? לא, לא נוכל, לא זה ל乾坤 הנסיוון שלמדנו. הלקח אומר: אסור להפקיון לניטוק. הכרחי להחזיק בנשר הזה הנמהה מגבול מזרח של מדינת ישראל עד גבול מערב של ירושלים.

אני עומד בפרק השאלות הפתוחות, איןני יודע אם נמצא את כלן. אבל איןני פטור מהזיכיר שאלה שמעניינית את כלנו ונוגעת במיוחד לעיר הזאת שאנו מטאפסים בה, וחוי שאלת יפו. אנחנו הסכמו בליק סכט להוציא יפו מהמדינה היהודית, לאחר שועדת האומות המאוחדות הידיעה בשם המשוננה "אונסקופ" הצעה לכלול אותה במדינה היהודית, מתוך נימוקים שקולים למדי. הסכמו אז להוציא אותה ולקבוע אותה בעצם כובלעת ערבית בתחום תוכי המדינה היהודית. בליק סכט נעשו נסיוונות נמרצות מאייד לשיפוי עליינו ולפעול אצלו שנסכימים להרחיב את המובלעת הזאת ולהפוך אותה בעצם למסדרון ערבי בתחום המדינה היהודית, שיאחד את יפו עם הגוף העיקרי של המדינה הערבית, ולמעשה יחצה את המדינה היהודית לשניים. אנחנו עמדו בפני הנסיוונות האלה עמידה די קשה, קשה מפני שהיא לחץ גדול בעניין זה שנמשך זמן רב, עד שסוף סוף הצלחנו להוריד את ההצעה הזאת מן הפרק.

ואילו התנהלו הדברים כפי שהיא אפשר לקות שם יתנהלו, ולא כפי שהשכננו שהם יתנהלו,

הרי אין כל ספק שלא הינו חוזרים בנו מהסכם הזאת. אבל הדברים התנהלו אחרת. יפו שימשה כך של מרד נגד כל ההסדר, שימשה בסיס להתקפה על תל-אביב של

המושבות העבריות. היא עד מהרה נפלה תחת שלטון כוחות ערביים זרים שהשתלטו עליה

והתאמרו בה וכיוונו אותה לשמש בסיס לכיבושה של תל-אביב.

והדברים הגיעו לנו שהגינו, וככלם יודעים את המצב ואת המנוסה ההמונייתם וביבשה. בעיקר בים מיפו, והטרוקנותה מתושביה, והייתה עכשו תחת כיבוש היהודי ותחת שלטון היהודי צבאי. והיות הנמל שלו בידיינו והשארות רק מיעוט קטן של אוכלוסייה הקודמת בתוכה. איןנו בא לקבע שום מסמורות בנוגע לעתידה של יפו. אבל אני בא לעקור מסמות. השאלה פתוחה והיא עומדת לדין חדש, לא רק לאור ההסכם שלנו שהיתה מזמן הנהה שנכבה, אלא לאור המציאות וההתפתחות המשנית שהיתה, ומזמן לימוד לכך מהנסיוון שעבר. לא אומר יותר מזה, לא אזכיר הרכזות, אין הדברים עומדים בשלב זה, ואיןנו זוקקים עדיין לפסק הלכה אחרון. אבל חשוב שנדע אנחנו וחשוב שידעו כל הנוגעים בדבר, שאנו רואים את השאלה הזאת כ שאלה פתוחה, שיחד עם שאלות אחרות פתרו לנו תלוי בהסדר הפוליטי הכללי ובאותו מצב שגמר המלחמה ימצא Antworten בתוכו.

הוא הדין לגבי הגליל המערבי. אף כאן השאלה פתוחה. כאשר הסכמו ליותרם אשר הסכמו עליהם, יותר נכוון, קיבלנו עליינו את דינם לאחר מערכת קשה מאד שהיתה לנו קודם על הגליל כולו, אחר כך לפחות על הגליל המערבי, גם על חלק יותר גדול מהגליל המזרחי, אמנם הייתה התנצלות לחייב מאייתנו את הגליל המזרחי כולו. בזה לא הצלחנו, יתר על כן הצלחנו להרchip את תחומי הגליל המזרחי מכפי שנקבע בתכנית הראשונה של אונסקופ, אבל לא הצלחנו בהסתערותנו להכשיל במדינה היהודית את הגליל המערבי, לא כאשר התפזרנו עם הוצאות הגליל המערבי, לא התפזרנו עם פירוקו, חישולו ומחיקתו מעל המפה של הנקודות היהודיות של הגליל המערבי, נהריה, חניתה, מצובה, עין שרה, עברון, געתון, וכרי וכרי, בן ירבו בקרוב, לא העלינו על הדעת שהן תעמודנה לחיסס-

ול, לניטוק, לפירוק, לעזיבה.

אבל המערכת הייתה בגליל העמידו את הדאגות על חודה של חרב במלוא מבנן המלאה, כמו שהמערכת על עתידה של ירושלים העברית העמידו את הדאגות על חודה של חרב. השאלה הייתה, או שהגליל המערבי ייעזב ככל מיהודים תוך כדי המלחמה הזאת, אשר הוא ינותק, אשר הוא יורעב, אשר הוא יושם במצרים, אשר הוא יכבש, או שאנו נכובש את הגליל המערבי. לא הייתה ברירות ביןיהם. היו שתי ברירות שהמ רק בינהן היה מוחלט.

**המועצה הארץ-ישראלית מועצת ראשונה במדינת ישראל
משה שרתוק: הבעייה המדינית**

19.6.1948

doc00621i

והוסף היה שכבשו את הגליל המערבי. הרחיבו את עמדותינו העבריות, השתלטו על הדרcis וועל כל נקודות המפתח וועל כל רצעת החוף, מהקצה הצפוני של מפרץ חיפה, החל מעכו עד ראש הנקרה ועד בכלל. ביום זה באים אלינו אנשי הגליל המערבי ואומרים לנו: לחיי ידוע לכם, אם יבוא ויתור מחדש בשטח זה, אנחנו לא נחזק בעמידה בו ולא יוכל להתקיים בו, לאחר המعرבות שהיו, לאחר המצור שהוושם עליינו ולאחר התגברות היישוב וכוחות ישראל על המצור הזה וביבוש כל החבל העברי הזה ויציאת תושביו בהמון.

אף כאן לא אקבע מסמורות, אבל השאלה הזאת פתוחה. זאת לא רק שאלה עתידות של החבל הזה, זאת לא רק שאלה עתיד הנקודות העבריות בו, וזה שאלת עתידה של חיפה, כושר הגנתה של חיפה לעתיד לבוא.

ואחרון אחרון, עליינו להציג שאלה פתוחה את שאלות עתידות של היישוב היהודי במדינת ישראל, במידה שהוא ביום ישוב ערבו של מדינת ישראל. ולא מפני שהיה ערבו, של שטח שנועד להיות מדינת ישראל. כוונתי לאוונ הרבות הרבות מאות אלפי שנעקרו מרצון ויצאו לנדוד ואיןם ביום בתחום מדינת ישראל.

כונתי לתמורה המהפכנית המזענעת שהתחוללה בהרבה האתני של מדינת ישראל, שהקטינה את האוכלוסייה הערבית של מדינת ישראל מ-350 אלף ומעלה עד משחו מסביב למספר של - 100 אלף. הדבר הזה קשה היה לשער אותו, דברתי עליו אטמול ולא אסיף, אבל הוא קם יהיו. זו אחת התמורות המהפכניות המתחוללות באוכלוסייתן של ארצות לרוגל מלחמה, לרוגל מהפהה, לרוגל צעוזים כבירים העוברים בעולם. זה מזכיר, ואם למצוא אח לדבר הזה יש להזקק ליציאת היוונים מטורכיה, ליציאת או הוצאות הגרמנים מהסודטים בצי'וסלבקיה, לתמורות מעין אלו שום צעוז כזה בהיסטוריה לא הביא בעקבותיו החזרה גמורה של המצב לקדמותו, חזרה לטוטוס קוו אנטה. יש גלים, יש נחלים לצד זה ולצד אחר, אבל אף פעם לא חזרים הדברים לקדמותם. שאלה גדולה היא אם צריכים לחזור הדברים לקדמותם, ואם לא צריך להיות פרעון עבר הפורענות, אם לא צריך להיות דין ההסתוריה על ההתקפה הזדונית נגדנו על לא דבר. לא לשם הגנת ענייני העربים של הארץ הזאת, לא לשם הגנת המזרחה, כי אם מתוך צרות עין עיקשת. ובהתה ובעזורה מן החוץ, ומתווך תאות השתלטות ושיעבוד, אם אלה החיבורים ביוטר לא צריכים למת את הדין ולקבל על עצם עכשוו לקלוט ולישב את האוכלוסייה הזאת. זאת שאלה פתוחה ונוקבת, ורק שיהיה ברור שהייתה פתוחה, ולא תהיה החזרה סתם והחזרה מלאיה, על כל פנים לא תהיה החזרה תזק תקופת המלחמה, אבל בתום המלחמה נשב ונדון.

וניהח חפסים להחליט אז לפי שיקולים של ענייני מדינת ישראל הגנתה צרכיה הפנימיים והחיצוניים, שיקולים של צדק ויושר ויחסים שבין מדינות ובין עממים, אבל צדק ויושר המכונינים לחיים משותפים ולא להסתבסות מתמדת ולאכילת איש בתשר רעהו, זאת שאלה של הסדרים מדיניים, זאת שאלה של הסדרים כספיים, שלא הסדרים התישבו-ותים. זה מסמן תעודות ומשמעות כבירות, אבל הלוואי שישפיך הכהרון הממלכתי שלנו וכושר המעשה שלנו לעמוד בהן ולפתור אותן. שוב לא נקבע מסמורות, אבל נקבע מסמר אחד, שזאת שאלה פתוחה, יידעו זאת כל הנוגעים בדבר. בשביili זאת התמורה המדמה-ימה ביותר שהתחוללה בחצי הארץ, ושממנה תוכאות וסיכויים רחוקים מאד. איןני צריך לומר כי הדבר הבהיר שנפל זו הקמת מדינת ישראל. זה מאורע לא רק שמשנה את כל כוון ההיסטוריה העברית לעתיד אלא שיטבע את חותמו על מהלך העניינים בעולם כולו, במידה שאנו חלק מהעולם ולא רק במידה זאת. אבל זה לא בא כהפתעה, הרי אנחנו חתרנו להזאת והעולם ידע שאנו חותרים להזאת, והעולם לא היה מכיר בזכותו למדינה. אלמלא התרשם שהמדינה כבר קיימת בעובדה, וכך נדמה לא הייתה כאן מעולם. אבל העקירה ההמנונית הזאת והנדידה הזאת באח בחתך וכדבר מה בלתי צפוי לחלוות-ין. אבל זה שינה את פני הדברים, עיצב דמות אחרת למדינה, פתח אופקים אחרים לגמרי ולחשי אומות ויש לשקל את הדבר הזה שיקול יסודי מאד ויש לשמר בעניין זה על חופש גמור של שיקול בלי קביעת מסמורות מראש.

המועצה הארץית של מפא"י, מועצה ראשונה במדינת ישראל
משה שורטוק : הביעות המדיניות

19.6.1948

doc00621

כשאנו מונימס את השאלות הפתוחות, לא נהיה נאמנים לעצמנו אם נציג רק את השאלות שנאנו פותחים, כי גם הצד שכנגד פותח שאלות. והצד שכנגד גם אלה אשר במידה זו או אחרת מועמדים לעמוד לימיםinos ואינם מוכנים לקבל כל עמדה שאחננו נקבע בוגוד לשאייפות העבריות. כוונתי לארצות-הברית ולאנגליה. השאלה החמורה ביותר בפרק השאלות הטריטוריאליות, השאלה שהצד שכנגד רואה אותה כפתוחה היא שאלת הנגב. צריך שיהיה ברור כי כאן ישנה אפשרות של צמידות אינטראסים, בשבייל ערבי הנגב היישראלי הוא טריין התתקע בין שטחי מדינות ערביות וחוץ בינויהן, בשבייל אנגליה - ואולי גם בשבייל ארץות הברית, הנגב הוא עשוי לשמש בסיס לאחר שהבסיס הקודם מצרים והסואץ, נשפט או עומד להישפט מתחת לדייהם כליל. בשביבנו הנגב הוא סיכוי كبير של התקישות המונית צפופה עם מפעלי השקאה ופיתוח גדולים, עם אפשרות של פיתוח תעשייתי, צמידות לים המלח ומוצא לים סוף. בעקבה נוסף לנו לא רק נמל אחד, אלא השתררות מזיקה מוחלטת לתעלת סואץ. ומה פירוש הזיקה שלנו לתעלת סואץ? למදנו טוב במלחמה הזאת. עדיין מוטלים מטענים יקרים ערך שלנו שהחרמו ע"י השלטונות המצריים, כי האניות שלנו היו נאלצות לעبور דרך נמלי מצרים. כל אלה הם נכסים בכיריים למדינת ישראל שכליותם במדינת ישראל עלתה לנו במלחמה חמורה, המלחמה המדינית בליק נכוון שכיוום אין פרשה מצרית ברוחבי הנגב היישראלי, מחוץ לנוקודה אחת, פרשת דרכיהם אחת שתפסו אותה במרימה רגע אחד לפני ההפוגה. על פרשת הדרכים האלה מתנהל עכשו דיוון רב בינוינו לבני אנשי התקיוך של או"ם ובינם לבני המצרים.

החלק הדרומי של השטח הזה הוא ריק מאדם ושומם בתכליות הימים. החלק הצפוני מאו-כלס בدليلות רבה. אחו יוטר גובה של אוכלוסייה ערבית שנשארה במדינת ישראל ולא יצא נמצאת בין בידואי הנגב. אני עוד אומר את זאת בהסתיגות, אבל יש לי רשות כזו. כפרים ערביים שבצפון הנגב נעזבו רבים מהם. שבטי הבדואים בדורות.....עדיין מקיימם קשור עם היהודים, אבל על כל פנים אין הם לוקחים שום חלק במלחמה, והם נמצאים במקומות מושבם הקודם. אנחנו נזהרים מלפגוע בהם מסיבות מובנות מآلיהם, כדי שיוכלו להשאר שם.

אבל גודל הדבר הזה עדיין לא הוכרע, ועלינו לדעת זאת ועלינו להיות מזמינים ומצוידים, מצוידים תרתי משמע: מצוידים במקומות המעשה ומצוידים לקרבת המערכת המדינית על גורל השטח הבהיר אשר לחסיבותו מבחינתנו אין ערך.

זאת היא אחת הביעות שהיא לא רק חמורה כשלעצמה, אלא היא חמורה מבחינת התאות והמופת שיש בה לסבך שאחננו נתונים בו ביחסינו הבינלאומיים. מה נקל, נוכח העובדה הזאת שיש כאן אולי ברית טبيعית בין אנגליה והערבים. העربים מעוניינים לדחוק את רגליינו מהנגב ואנגליה מעוניינת לכבות את השטח הזה בשבייל עצמה בתורו בסיס. זה אומר בסיס לא רק לעצמה, אלא בסיס כלפי מישחו. זה אומר שנפתח כאן פתח לצמידות מסוימת בין ארץות הברית מאותה הבחינה הבינלאומית. מכיוון שיש כאן אולי חזית, והיא אולי מכוונת נגדנו,طبع הדבר שימושו יבוא ויאמר: מקומות בחזית שבgend. אני סבור שבaan, במועצת מפא"י אין צורך להסביר עד כמה מסוכנת בשביבנו הברירה הקלה הזאת וה坦ודה הפיזיה הזאת מחזית חזית.

ואולי עמידתנו בשערי הנגב, שראש עמידתנו ואופן עמידתנו, יש בה אותן ומופת לעמדתנו הכללית אנחנו נעמוד בנגב ונעמוד על הנגב לא מפני שאחננו כורדים ברית למפרע ומראש עם כוח אחר בעולם שאינו מעוניין שהנגב ישמש בסיס לאנגליה. אין לנו כל עניין בכך שהנגב ישמש בסיס לאנגליה, אבל לא הינו תופסים בידינו נקודות בנגב לא היינו מחייבים שטימות בנגב.